

Cena Kurjera:

W Warszawie: podana jest nagłówek numeru wieczornego.
Na prowincji i w Cesarstwie: opłata za przesyłkę i koszt ekspedycji: rocznie rs. 3, półrocznie rs. 1 kop. 50, kwartalnie kop. 75, miesięcznie kop. 25.
Oddzielna przedpłata na jedno tylko wydanie Kurjera przyjmowaną być nie może.

Numer pojedynczy wieczorny kop 5, poranny w dniu powszednim 3, w niedziele i święta k. 5.

Dziś: Florentyna Biskupa.
Sobota: Wiktora Biskupa.
Niedziela: Łukasza Ewangelisty.
Poniedziałek: Piotra z Alkantary.

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi i rozsyła się dwa razy dziennie na Warszawę i na prowincję. W niedziele i święta uroczyste wychodzi tylko rano, w poniedziałki i dni poświęcone tylko wieczorem.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY PIĄTY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-ej rano do 8-ej wieczorem, w niedziele i święta od godziny 10-ej rano do 1-ej w południe.

Wschód słońca o godzinie 6 minut 26.
Zachód " " 5 " 5.
Długość dnia godzin 10 minut 39.
Ubytek " " 6 " 3.

Wschód księżycy o godzinie 1 minut 48 r.
Zachód " " 11 " 15 w.
Wysokość wody na Wiśle stóp 3 cali 6.
Dziś o godzinie 4-ej zrana ciepła 10° R.

Cena ogłoszeń:

Reklamy: za jeden wiersz pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.

Nekrologja: za jeden wiersz 15 kop.

Zwyczajne i małe ogłoszenia w numerach porannych, z wyjątkiem niedzielnych i świątecznych, zamieszczane nie będą.

Ogłoszenia do Kurjera przyjmuje także Biuro Ogłoszeń Rajchmana i Frenclera, ulica Senatorska nr 48.

Wtorek: Przen. św. Wojciecha Ireneusza.
Środa: Urszuli Panny.
Czwartek: Korduli P. M. i Alfonsa B.
Piątek: Jana Kapistrana.

KALENDARZ.

Imiona słowiańskie: Dziś Radziława, jutro Żytliawy.

Teatra: Teatr Wielki: dziś „Safanduly”; jutro „Gioconda” (pierwszy występ gościnnie panny Stoleman-Prylińskiej, tudzież czwarty występ pana Franciszka Zawadzkiego); — teatr Rozmaitości: dziś „Zaraza”; jutro „Przechodzień” (wznowienie) i „Dom otwarty”; — teatr Mały (przy ulicy Daniłowiczowskiej): dziś „Bettina”; jutro „Puhar srebrny”. (Godzina 7 i pół wieczorem.)

Ogród zoologiczny: ulica Bagatela. Otwarty codziennie od godziny 10-ej rano do wieczora.

Z Filipopola.

Dnia 7-go października.

Od kilku dni toczą się wśród rozpalonej ludności tutejszej żywe rozprawy nad rzuconą przez kogoś — mówią, że przez W. Portę — myślą unji osobistej pomiędzy Bułgarią i Rumelją.

Naród, pragnący unji rzeczywistej, zlania zupełnego dwóch prowincji, zżyma się przeciw temu środkowi połowicznemu, który prędzej czy później wiódłby do nowych przewrotów.

Oto co pisze o tem wychodzący w Sofji organ naczelnika rządu bułgarskiego i twórcy rumelijskiego zamachu stanu, Karawelowa, „Tirnowska Konstytucja.”

„Jakiebykolwiek motywa za unją osobistą obu bułgarskich prowincji przytaczano, nasze położenie ekonomiczne przemawiać będzie zawsze przeciw takowej.

„Pobudką ostatniego przewrotu było położenie ekonomiczne obu krajów. To położenie wiodło do zupełnego ubezwładnienia i ruiny. Dwa są tylko środki ratunku: jeden prowadzi do ruiny materialnej, drugi do szczęśliwej przyszłości lub śmierci na polu chwaly.

„Ten drugi środek spoczywa już w rękach narodu, który od dwóch tygodni położył swą cześć na szali.

„Jeżeli porozumienie nie nastąpi, niech pamiętają, że broń już dzierzymy w rękach. Jeżeli Turcja zechce wkroczyć na ziemię naszą, niech spróbuje! Re-

czymy, że nie wyjdzie z niej sławą okryta. Jesteśmy gotowi umrzeć wszyscy za nasze prawo. *Status quo ante*, zarówno jak unja osobista, niegodne są naszego narodu. Takie rozwiązanie rzeczy było niemożliwym już w dniu 18-ym września!”

Słowa te przekonują, że zamiar przywrócenia *status quo ante* napotkałby rozpaczliwy opór u całej ludności tutejszej. Położenie ekonomiczne Rumelji Wschodniej było istotnie oplakanem. Odwrót jest dzisiaj niemożliwy, ani dla tutejszej partji liberalnej, ani dla rzeczywistego dyktatora Bułgarii, Karawelowa, ani dla ks. Aleksandra.

Zwłaszcza kwestja osobista księcia, który swój tron i życie rzucił na wagę losu, utrudnia niezmiernie wszelkie rozwiązanie sprawy. Usunąć go dzisiaj niepodobna, bo stoi za nim całe wojsko i cały naród. Gdyby pod naciskiem dyplomacji książę ustąpił, jutro naród wybrałby go ponownie.

Ludność tutejsza nie czuje się przerażoną wiadomościami z Serbji, owszem jest ona zadowolona z mobilizacji armji serbskiej.

„Jeżeli Turcja się nie pośpieszy — mówił do mnie jeden z twórców rewolucji — uznać naszego zjednoczenia za fakt dokonany, nastąpią ciężkie zakłócenia na półwyspie bałkańskim, z których my tylko korzyść odnieść możemy. Macedonja jest dzisiaj spokojną, ponieważ tajny komitet uważa to za rzecz pożyteczną dla wspólnej sprawy. Jeżeli jednak Europa będzie zwlekała z uznaniem dzieła patrijotycznego, które spełniliśmy, albo będzie nam stawiała warunki niemożliwe do przyjęcia, ta sama Macedonja, będąca dzisiaj niemyłym świadkiem, porwie za broń i stanie jak jeden mąż do walki. Wiesz pan, że tajny komitet macedoński odbiera od nas rozkaz; nie napróżno wszczynaliśmy taki hałas w Europie o ucisk, w jakim żyje Macedonja. Nie napróżno stoją na granicy macedońskiej gromady ochotników, dowodzone przez oświadczył w rzemiośle żołnierskim hajduków. Niech tylko pierwszy strzał padnie pod Mustafa baszą, a cała Macedonja wyda okrzyk bojowy!”

Obecnie odbywa się w Rumelji nowe rozmieszczenie wojsk. Rezerwy wschodnio-rumelijskie cofane są wszędzie na drugą linię; na pierwszej stają regularne bataljony bułgarskie i czynna milicja rumelijska.

W ten sposób na pierwszy ogień pójdzie sam wybór sił obronnych kraju, a do tego uzbrojenie fron-

tu będzie jednolitem. Zarówno bowiem armja bułgarska, jak milicja tutejsza, uzbrojone są w karabiny systemu Berdana.

Oczekujemy każdej chwili przybycia drużyn ochotniczych z Czarnogórze i Macedonji. Dzień nie przemija bez patrijotycznych upojen.

A. L.

WIADOMOSCI BIEŻĄCE.

— W końcu bieżącego miesiąca rozpoczyna swe czynności nowo zorganizowana wyższa rada kolejowa, której prezesem mianowany został minister komunikacji, generał-adjutant Possiet.

— Na odbytej w zeszłym tygodniu konferencji przedstawicieli dróg w Królestwie i kolei zakaspjskiej, poruszoną została kwestja zmiany kierunku przewozu nafty. A mianowicie nafta ekspedjowana z Baku za granicę, nie będzie przewożoną przez Wierzbolów, lecz przez Batum, morze Czarne, Odesę i Warszawę. Przedstawiciele na wniosek powyższy, tak ważny dla Królestwa, jednomyślnie się zgodzili.

— Na mocy nowo wydanego rozporządzenia ministerjum komunikacji, każda droga żelazna, mająca długości więcej jak 100 wiorst, obowiązana będzie swoim kosztem otwierać i utrzymywać szkołę techniczną, w której dzieci niezamożnych urzędników kolejowych pobierać będą specjalne wykształcenie w kierunku technicznym. Rozporządzenie powyższe obowiązywać zacznie z początkiem roku przyszłego.

— Kolej żelazna z Jekaterynburga do Tiumentiu otwartą zostanie w końcu b. m.

— Dowiadujemy się z pewnego źródła, że w organizacji izb skarbowych gubernjalnych ma wkrótce nastąpić znaczna reforma. Między innymi, na pierwszym planie stoi projekt zcentralizowania administracji finansowej w gubernjach, celem osiągnięcia znacznych oszczędności ze zmniejszenia etatów.

— Jeden z tutejszych aptekarzy otrzymał wiadomość z Petersburga, iż przy departamencie lekarskim tworzy się specjalna komisja, której zadaniem będzie przejrzeć i zmiana obowiązującej obecnie ustawy aptekarskiej.

szę go wykonał. A człowiek ten lubił mścić się, zwłaszcza gdy kto nierozważnie targnął się na jego honor. Chociaż był w śledztwie za sfałszowanie testamentu, chociaż izba adwokacka odebrała mu dekret i chociaż teraz był tylko adwokatem pokątnym, obdzierającym chłopów i uczącym ich pieniacstwa, mimo to żądał od świata szacunku, pragnął pochwał i ukłonów, nawet marzył o zupełnej kiedyś rehabilitacji i wybitnem w kraju stanowisku. Czemu jednak nie dążył do tego drogą uczciwej pracy? Bo mu się zdawało, że świat jest tak naiwny, iż sprytnemu da się zawsze oszukać. Skoro panowie X., Y. i Z. potrafili zdobyć wybitne stanowiska, mimo że ich wartość moralna była niższą od zera, więc czemu to samo nie miałoby się udać jemu, panu Grzegorzowi Brzytwickiemu, skoro między prawnikami stolicy był pierwszym „jepakiem!” Dotąd nie miał szczęścia, ale karta musi się odwrócić i on... wyjdzie na znakomitość...

Trzy sprawy zajmowały teraz przed wszystkiemi innemi jego czynny umysł. Proces z panią Eufrozyną, wydanie za mąż jedynaczki i ambitne projekta Romana Swierzykowskiego. Sasiadkę chciał upokorzyć i zniszczyć materialnie, los córki chciał ustalić, aby mieć głowę spokojniejszą; nakoniec przy pomocy Swierzykowskiego, jeźliby tenże w samej rzeczy ożenił się z hrabianką Szumińską, spodziewał się zarobić nie tyle może materialnie, co moralnie.

Nazajutrz po wiadomej scenie na podwórzu, wniósł do sądu cywilnego pozew. W nim domagał się zwrotu mu owej parceli, na której stała kamienica pani Eufrozyny Krzeptowskiej. Chociaż na pierwszy rzut oka skarga wydawała się śmieszną, jednakowoż

15)

CICHE TRAGEDJE.

POWIEŚĆ

Józefa Rogosza.

(Dalszy ciąg.)

— Zamiarem moim było jechać do P... na powołanie do hr. Henryka, z którym oddawna łączą mnie serdeczne stosunki, ale jeżeli książę rozkaże, wyrzknę się tej przyjemności i wrócę do miasta.

— O! aż takiej ofiary nie żądam od ciebie, mój kochany panie Swierzewski. Jeżeli w P... nie masz zamiaru dłużej zabawić i jutro, lub najdalej pojutrze będziesz w mieście, to mój interes mogą ci ustnie zakomunikować.

W tej chwili nadszedł konduktor i nisko się kłaniając, poprosił księcia, by łaskawie wszedł do wagonu, ponieważ zaraz trzeci raz zadzwonią.

— Proszę pana do siebie — rzekł książę, na stopnie wagonu wstępując — na najbliższej stacji będziesz pan wolny.

Roman nie dał sobie tego powtórzyć. Ledwie książę zaproszenia dokończył, ruszył za nim do salowego wagonu, gdzie stanął zaraz w otwartym oknie, by zgromadzona na peronie publiczność mogła widzieć go i podziwiać.

Do wagonu obok zbliżał się z żoną pan Żygliński. Ten widział, z kim jego przyjaciel rozmawiał i co się z nim stało, a ponieważ znał uprzejmość księcia,

więc mu się nie dziwił. Roman skinął zdaleka ręką protekcyjnie i powiedziawszy: „Adieu Władziu!” usiadł naprzeciw swego gospodarza.

W ciągu pięciu minut książę zakomunikował młodemu człowiekowi cały interes. Gdy pociąg stanął na najbliższej stacji, już dawno mówili o czym innym. Mimo to Roman nie wyszedł, a sprezentowawszy się żuów w oknie, towarzyszył dalej księciu. Tak dojechali do P., że zaś pociąg stał tu tylko dwie minuty, więc pan Roman miał ledwie tyle czasu, iż kilkakrotnie uklonił się księciu panu, a wysiadłszy, przyskończył do wagonu państwa Żyglińskich, by się z nimi pożegnać. Władysław gratulował mu takiej znajomości i ucałował, jak zwykle, serdecznie. Przeciwnie, pani Corinna pożegnała go ledwie obojętnem ręką dotknięciem, a gdy pociąg ruszył, rzekła do męża:

— Przyznam ci się, że ten twój Apollo ma szczególny sposób postępowania z przyjaciółmi. Aby uklonić się księciu, zapomniał o tobie.

— Nie mógł zrobić inaczej; książę sam go zaprosił. Dla człowieka jak on młodego i bez stanowiska, jest to zaszczyt nadzwyczajny...

— Mnie się jednak zdaje, że on lubi nadskakiwać wszystkim magnatom bez wyjątku.

— O tem nie wiem, mój aniołku, ale choćby i tak było, trzeba mu przebaczyć; przecie nie ma człowieka bez słabostek...

VI.

Pan Grzegorz Brzytwicki nie należał do ludzi, którzy na wiatr grożą. Ilekroć plan zemsty ułożył, zaw-

= Zwrócono uwagę, iż formalności meldunkowe obowiązujące utrzymujących hotele, zajazdy i pokoje meblowane, nie są w myśl wydanych przepisów zachowywane i pod tym względem dzieją się nadużycia ze szkoda przejeżdżających. Między innymi za świadectwo kwalifikacyjne na wyjazd pobiera się 16 1/2 kop., podczas gdy marka stempłowa kosztuje tylko 15 kop. Nadto za kartki meldunkowe rządcy hotelów pobierają od gości po 5 kop., kiedy te kartki bezpłatnie są udzielane. Prócz tego zwróconą została uwaga na niedbałe zapisywanie przyjeżdżających. Na przyszłość więc, stesownie do polecenia p. oberpolicmajstra, każda z osób przyjeżdżająca do hotelu i zatrzymująca się na krótko bez noclegu, winna być wpisana w książkę kontroli u szwajcara, innym zaś formalnościom meldunkowym i kosztom z nich wynikającym niepodlega. Wszystkie inne osoby, chociażby tylko jedną noc przebywające, winny opłacić kartę pobytu, bez wnoszenia jednak 5 kop. za kartkę meldunkową, przesyłaną do biura adresowego. Nad dopilnowaniem powyższego rozporządzenia winni czuwać komisarze cyrkulowi, a wykraczających właścicieli hotelów i zajazdów pociągać do kar pieniężnych, w drodze administracyjnej wymierzanych.

= W dniu 26-ym b. m. w sali magistratu warszawskiego, odbędzie się licytacja *in minus* na budowę domu dla nadzorczy i służby na ementarzu brudnowskim od sumy 12,801 rs. 68 kop.

= W sierpniu szpitalach warszawskich, według wczorajszego wykazu, liczba wolnych łóżek wynosiła 383. Najwięcej, bo 185, znajduje się w szpitalu Dzieciątka Jezus, najmniej, a mianowicie 10, przy domu przytulku i pracy.

= Ulica Wilcza, na przestrzeni od Mokotowskiej do Alei Ujazdowskich, z powodu robót brukarskich została dla przejazdu zamknięta.

= Przy ulicach Ślepej, Piekarskiej i Piwnej odbywają się obecnie pomiary w celach kanalizacyjnych i wodociagowych.

= Z wiosną roku przyszłego ulica Czysta otrzyma bruk kostkowy, zamiast dotychczasowego żelaznego.

= Naczelnik straży ogniowej, pułkownik Onoprienko, otrzymał przedłużenie urlopu do dnia 3-go listopada.

= Z literatury.

* Nakładem wydawnictwa *Przeglądu tygodniowego* zaczęło wychodzić zeszytami dzieło p. n. „Encyklopedia techniczna. Podręcznik praktyczny technologii chemicznej w zastosowaniu do przemysłu, rzemiosł, rolnictwa i gospodarstwa domowego,” opracowane podług najnowszych źródeł pod redakcją dra Aleksandra M. Weinberga.

O pożyteczności tego dzieła sam tytuł dosyć mówi, a nazwisko redaktora jest rękojmią sumiennego i starannego opracowania.

Zeszyt pierwszy opuścił już prasę; ogółem będzie zeszytów dziesięć.

= Z teatru i muzyki.

Po dłuższej przerwie wznowioną dziś będzie w teatrze Rozmaitości komedia w pięciu aktach Emila Augiera pt. „Zaraza”.

* W przyszłym tygodniu śpiewane być mają na-

stepujące opery: we wtorek „Faust”, we czwartek „Hugonoci”, w sobotę „Gioconda”.

We wszystkich tych operach da się słyszeć panna Stoleman-Prylińska.

W partji Mefistoflesa w „Fauscie” p. Seidemán wystąpi pierwszy raz po powrocie z urlopu.

* Dyrekcja teatrów warszawskich przyjęła do wystawienia sztukę czteroaktową pp. Noskowskiego i Messynga „Warszawiacy za granicą”, którą autorowie nazwali fantazją dramatyczną.

Rzecz ta ilustrowana jest obficie muzyką p. Zygmunta Noskowskiego.

„Warszawiacy za granicą” ukażą się w bieżącym sezonie na scenie teatru Małego.

= Ze sztuki.

* W Towarzystwie zachęty sztuk pięknych wystawiony został piękny biust marmurowy niezapomnianej Bakałowiczowej, dłuta artysty-rzeźbiarza p. Teodora Rygiera.

Byłoby pożądanem, żeby ta praca wysokiej artystycznej wartości zakupioną została dla przyozdobienia foyer teatralnego.

= Jeszcze raz.

Z przykrem uczuciem kreślimy jeszcze słów kilka w sprawie wpisów dla uczniów niezamożnych.

Termin upłynął i my, wyczerpawszy wszystkie złożone na ten cel fundusze, musieliśmy 39-ciu młodzieńcom odmówić zapomogi, która dla nich była całą nadzieją, jedynym zapewnieniem możności kształcenia się dalszego.

Smutku tej dziatwy, boleści rodziców, którym środki nie pozwalają przyjść dzieciom własnym z pomocą, kreślić tutaj nie potrzebujemy.

Biedne te dzieci muszą opuścić szkołę i powiedzieć sobie, że droga dalszego kształcenia się jest dla nich niepowrotnie zamknięta, w najlepszym zaś razie niektórzy z tych młodzieńców utracą rok czasu napróżno.

Ratunek na to znalazłby się jeszcze, bo władza szkolna na spóźnione wnoszenie wpisów zezwala, ale do tego trzeba, ażeby słowa nasze więcej przystępu do serc czytelników znalazły...

Skromne, ale liczne i bezzwłoczne ofiary, mogą jeszcze ocalić przynajmniej część tej młodzieży, skazanej na zmarnowanie.

Oczekujemy na nie i błagamy o nie w imieniu tej dziatwy i jej stroskanych rodziców.

= Odczyty na osady rolne.

Donosiliśmy już, że odczyty na osady rolne, do których publiczność nasza przyzwyczaiła się przez szereg lat i których w wielkim poście napróżno z niecierpliwością wyczekiwała, przyjdą nareszcie do skutku.

Pożyteczność instytucji osad, sympatja jaką cieszy się ona w kraju, uznanie jakie znalazła nawet za granicą, gdzie zakład ten zaliczają do najlepszych w Europie, a wreszcie dobór prelegentów i interesujących przedmiotów, oto tajemnica trwałego powodzenia odczytów, które stały się już prawie koniecznością w życiu umysłowem publiczności warszawskiej i ściągają zawsze do sali ratuszowej licznych słuchaczy.

W serji tegorocznych odczytów, których przygotowanie było połączone z ciężkimi trudnościami i wy-

pan Grzegorz Brzytwicki umiał ją tak uzasadnić, przyczem powołał się na tyle paragrafów kodeksu i rozporządzeń ministerjalnych, że radca, któremu ją przydzielono, sam nie wiedział, jaki w niej wyrok zapadnie. Co do pani Eufrozyny, ta, gdy jej pozew doręczono, zaczęła z początku śmiać się i złośliwego sąsiada „durniem” nazwała, wszelako za dni kilka, śmiech zmienił się prawie w płacz, adwokat bowiem, którego rady zasięgnęła, nie tał przed nią, że sprawa jest zawiła, a jej wynik wątpliwy.

Pan Walkiewicz przychodził jak dawniej, najczęściej wieczorami, na chudą herbatkę, do której prócz chleba, pan Brzytwicki pozwalał także dawać ziemniaki pieczone, lecz bez masła, bo to drogo kosztowało. Młody człowiek pił herbatę, zjadał chleb i ziemniaki, czasem, choć to rzadko się zdarzało, przychodził także w porze obiadowej i wtedy z wielkim apetytem zmiatał białą sztukę mięsa i kluski z serem, lecz mimo tych niedwuznacznych dowodów życzliwości dla domu pana mecenas, dotąd nie oświadczył się o rękę jego córki. Ilekroć gospodarz chciał go na tym punkcie wybadać, zawsze jak piskorz z rak mu się wymykał, zaczynał bowiem zaraz mówić o ciężkich czasach, o złym awansie i o trudnościach, z jakimi każdy młody człowiek, biorący dziś żonę bez posagu, musi walczyć. Podczas gdy zwroty pana Brzytwickiego znaczyły: „Kiedy weźmiesz Malwinę?” to w odpowiedziach pana Walkiewicza mieściło się zapytanie: „Ile dasz za córką?” Jak się z tego okazuje, byli to godni siebie zapaśnicy, niby owi szermierze rzymscy, co na arenie stanawszy, przed rozpoczęciem walki spoglądają na siebie ponuro i siły swej mierzą.

Panna Malwina zaczęła powoli tracić wstręt do młodego człowieka i na zapytania ojca, czy wysłaby za niego, zamiast jak dawniej przeczących, dawała wymijające odpowiedzi. Był to dobry znak, więc też bardzo być może, że gdyby pan Walkiewicz oświadczył się teraz o jej rękę, nie dałaby mu odkosza. Czuł to ojciec i dlatego tem bardziej żałował, iż dotąd nie przyszło do formalnych oświadczeń.

Pan Brzytwicki miał zdrowie żelazne, lecz wiadomo że i żelazo zużywa się z czasem. Ciągłe a niewygodne podróże po wsiach okolicznych, w których miał bardzo wielu klientów, zbyt oszczędne życie, bezustanna praca i częste przeziębienia, oto rzeczy, które tak zrujnowały jego silny organizm, iż pewnego dnia, z miasta wróciwszy, położył się do łóżka i kazał sobie lipowego kwiatu zgotować. Przestraszona córka uczyniła czego żądał, a usiadłszy w nogach chorego, z najżywszem współczuciem wpatrywała się w jego oblicze.

Koło godziny dziesiątej, zaraz po odejściu pana Walkiewicza, który tego wieczera krócej bawił, dał znak ręką Malwinie, żeby się zbliżyła i rzekł:

— Poszlij, moje dziecko, natychmiast po doktora Krumholtza, bo czuję, że mi gorzej.

Dr Krumholtz nie używał na przedmieściu dobrej reputacji.

— Może, tatku, lepiej będzie, jeżeli sprowadzimy jakiego lekarza katolika—zauważyła córka.

— Na co mi panów, ja ich nie mam czem opłacać... Tamtym trzeba za wizytę dawać niewiedzieć ile, a ten weźmie pięćdziesiąt krajcarów i nie będzie się krzywił. Zresztą Krumholtza znam oddawna, to mój stary przyjaciel.

magalo szczególnych starań i zabiegów, pleć piękna, ważne zajmie miejsce.

Słyszec będziemy dwie prelegentki pp. Walerję Marrenę (Morzkowską) i dra Annę z Tomaszewiczów Dobrską. Pierwsza z nich mówi będzie „O kobiecie w powieści”, a druga „O środkach upiększających”. Dalej p. J. A. Święciecki da nam barwny obraz „kobiety wschodniej w życiu i literaturze”, usunie zaś słonę pokrywającą jej oblicze, uchyli wrota haremów i dojdzie chyba do konkluzji, że niewolnica wschodnia zręczniejsze może jeszcze umie rządzić swym panem, niż wolna kobieta Europy.

Nie małą rolę odegrają także kobiety w odczycie p. Piotra Jaksy Bykowskiego: „O naszych towarzysztwach i salonach w różnych epokach.”

Kobiety i dzieci, pracujące ciężko w warsztatach i fabrykach, stanowiąc będą przedmiot odczytu p. Stanisława Bełzy, przemawiającego „W obronie opuszczonych”.

Dodajmy do tego dwa odczyty p. Marjana Gawalewicza o Kazimierzu Brodzińskim i o Augustie Wilkońskim, p. J. M. Kamińskiego „O niewinnych”, tj. ludziach, którzy popełniają czyny przestępne, których jednak sumienie nie pozwala uznać za zbrodniarzy i dra Konrada Dobrskiego, który ma mówić „O chorobach nerwowych”, a będziemy musieli uznać, iż program tegoroczny będzie dla uczęszczających na odczyty prawdziwą uczcą umysłową.

Nie wątpimy też, iż publiczności naszej nie będzie potrzeba zachęcać, zapraszać i wzywać, ażeby licznie salę ratuszową nawiedzała.

= Pensjonat na Pradze.

Z powodu otwarcia gimnazjum na Pradze, zaczynają tam powstawać pensjonaty dla uczniów.

Pierwszy taki pensjonat, czyli tak zwaną stancję, na większą skalę otworzył w tych dniach p. Edward Żuliński.

Zakład ten urządzony jest odpowiednio, w lokalu obszernym, z ogrodem, przeznaczonym do wyłącznego użytku pensjonarzy i z zachowaniem wszelkich przepisów higienicznych i pedagogicznych.

Stosownie do pozwolenia władzy, pensjonat może przyjąć i pomieścić dwudziestu uczniów.

Przy umiarkowanych cenach, które przyjęte zostały za normę ze względu, że Praga należy do mniej zamożnych dzielnic miasta, zakład ten odda wielką usługę młodzieży kształcącej się w gimnazjum praskim, uwalniając ją od uciążliwych, szczególnie w zimie, wędrówek przez most do miasta.

= Gość.

Przez kilka dni bawił w naszym mieście p. Jan Morsztyn, dr fil. uniwersytetu berlińskiego, turysta naukowy po Wschodzie.

Pan Morsztyn w ciągu pięciu lat przebywał w Persji i Chinach, zbierając cenne spostrzeżenia ze swojej podróży.

O ile nam wiadomo, uczony turysta notatki swoje zamierza własnym nakładem ogłosić w druku i to w dwóch językach: polskim i francuskim.

= Etykieta dziecięca.

Okazywano nam pięknie litografowaną kartę, zawierającą imienne zaproszenia na tańczący wieczorek.

Zapraszającą jest ośmioletnia Jadwina **, która

Prawdę powiedział. Dr Krumholtz należał także do pamiętnej sprawy testamentowej, za którą pan Brzytwicki tyle wycierpiał. Wprawdzie w śledztwie nie siedział i sędzia wzywał go tylko jako świadka, lecz głos publiczny mówił wtedy, że dr Krumholtz, jako ordynarjusz w domu s. p. pana Zarzyckiego, wiedział o wszystkim i do wszystkiego należał. Od tego czasu serdeczne stosunki między nim a panem Brzytwickim na chwilę nie ustały.

Córka widząc, że ojciec trwa przy swoim, posłała Jaską po dra Krumholtza. W kwadrans przyszedł lekarz. Chery dał znak córce, żeby ich samych zostawiła. W pół godziny dr Krumholtz zjawił się w saloniku z miną wielce zafasowaną, a napisawszy receptę i wydawszy stosowną dyspozycję, rzekł do panny Malwiny:

— Niech panienka kładzie ojetu na głowę zimne okłady, ile możności z lodem i stara się, żeby w pokoju było zawsze ciemno, gdyż bardzo być może, że będziemy mieli zapalenie mózgu.

Biedna dziewczyna zalała się łzami.

Tydzień cały trwała choroba pana Brzytwickiego. W domu wszyscy już czuli, że napróżno silny organizm opierał się śmierci, która skostniała swoją rękę wyciągnęła już ku niemu.

Pan Walkiewicz codzień przychodził, aby pocieszać wiecznie zapłakaną Malwinę, lecz nie codzień mógł widzieć chorego. Czasem chory spał i wtedy do jego pokoju nikogo nie wpuszczano; często majacząc a wtedy ruchami rąk dawał do zrozumienia, że nie życzy sobie, by ktokolwiek przy nim się znajdował; czasem znowu, gdy czuł się lepiej i był przytomnym, w pokoju taka ciemność panowała, bo ka-

z racji imienia wyprawia balik dla równie małych koleżanek.

Zaproszenie napisane było w języku francuskim. Dziwić się należy rodzicom, którzy uczą dziecięcej próżności i niepotrzebnego wyrzucania pieniędzy.

= Dowóz węgla.

Obecnie koleją wiedeńską przybywają znaczne transporty węgla kamiennego, specjalnie przeznaczonego dla użytku Warszawy.

Tutejsi składowcy spodziewają się, że po trzech latach nadzwyczaj łagodnej zimy, nastąpi silniejsza.

= Kapeluszo-tużurko etc...

Czytelnicy pamiętają zapewne grywaną niegdyś w teatrzykach ogródkowych bombę s. p. Szobera p. t. „Podróż Fafuly i Grojseszyka na wystawę do Paryża”.

W farsie tej występował jeden z aktorów w odzieży przezwanej przez autora „kapeluszo-tużurko-inekspriablo-butami”.

Otóż zupełnie podobnego rodzaju komplet został umieszczony na wystawie jednego ze sklepów galanteryjnych.

Nazwa „odzieży uniwersalnej” rzeczywiście należy się temu nieprzemakalnemu kostjumowi, złożonemu z jednej sztuki.

Na oko zdaje się to bardzo odpowiedni... dla nurków lub kominiarzy.

= Wujaszek całego świata.

Na taką nazwę zasługuje siwy jak gołąb mieszkający w Starym Miście, tradycyjny, a zamierający już typ szeregowej mieszczanina.

„Wujaszek” posiada całą rzeszę przybranych siostrzeńców i siostrzeńce, którym wedle możliwości świadczy rozmaite dobrodziejstwa.

Dość powiedzieć, iż w ciągu ubiegłych lat czterech, poeciwyca wydał za żonę i udzielił zapomogi sześciorgu dziewczętom, umieścił w rzemiosłach kilkunastu chłopców, a nadto zapłacił kilka wpisów gimnazjalnych, pogrzebał własnym kosztem sporo biedaków i t. p.

Nie należy się dziwić, iż ludność staromiejska otacza zacnego starca czcią i uszanowaniem.

W powodzi złych czynów i ludzi, postać „wujaszka” jakże pięknym świeci blaskiem!

= Szczęście w nieszczęściu.

Komunikują nam o fackie istotnie szczególnym. Pewien młodzieniec, do szaleństwa rozkochany w pannie **, oświadczył się jej rodzicom, otrzymał jednak rekuzę, gdyż ojciec uplanował sobie inny związek.

Panna, chociaż była panu X. przychylną, nie śmiała jednak sprzeciwić się woli rodziców.

Zakochany młodzieniec, nie uważając jednak na odmowę ojca, bywał w domu państwa **, podczas gdy p. ** znajdował się w biurze, matka zaś dość mu sprzyjała.

Trzeba jednak trafu, iż w dniu onegdajszym p. ** wbrew zwyczajowi przyszedł do domu w południe i zastał młodzieńca.

Nastąpiła między nimi dość żywa scena i p. ** w uniesieniu popchnął swego gościa tak silnie, iż ten upadł w tył, uderzając nieszczęśliwie głową o kant krzesła i jednocześnie zwichnął prawą rękę.

zał zasłaniać wszystkie okna, że napróżno pan Walkiewicz wzrok wyteżał, by choremu lepiej się przypatrzyć. Jeden raz tylko, gdy stanął przed jego łóżkiem, pan Brzytwicki ujął go za rękę i jakiś czas trzymał ją w swoich dłoniach. Młody człowiek skostniał cały, bo już zimne jak lód były ręce chorego... I nie dziwił się; dr Krumholtz powtarzał od kilku dni, że dla pana Brzytwickiego nie ma żadnej nadziei.

Siódmego dnia nad wieczorem, Malwina powitała weselszym uśmiechem wchodzącego pana Walkiewicza.

— Ach! jak to pięknie, żeś pan już przyszedł! — zawołała, pierwszy raz dopiero biorąc go swobodnie za rękę. — Tątko dziś przytomniejszy... Biedny, mało sto razy pytał już o pana i prosił, bym pana zaraz, gdy przyjdiesz, do niego wprowadziła. Chodźmy! Chodźmy!...

W pokoju chorego było tym razem jaśniej. Na poduszkach, wysoko podniesionych, leżał pan Grzegorz Brzytwicki. Twarz jego nie była chuda, lecz bardzo blada i jakby obrzękła, oczy bezmyślnie w jeden punkt zapatrzzone, zdawały się mierzyć drogę, w którą dusza już niedługo miała się pućić.

Gdy młody człowiek we drzwiach stanął, chory skinął ręką na znak, by się do niego zbliżył.

— Usiądź przy mnie, kochany panie Zygmuncie — przemówił głosem bez dźwięku — i posłuchaj mnie chwilę. Dzięki Bogu miłościwemu czuję się dziś lepiej, lecz jest to ostatni płomień lampy, która gaśnie, ostatni uśmiech słońca, które zachodzi...

— Niech pan mecenas tak nie mówi, bo ucieknę!

Pan **, czując się winnym, przeraził się tym wypadkiem i na przebieganie p. X. oświadczył, że chętnie oddaje mu rękę córki.

Chociaż więc p. X. przez pewien czas fizycznie przecierpi, śmiało może sobie powiedzieć, iż nie ma tego złego, coby na dobre nie wyszło.

= Przejechanie.

W dniu wczorajszym na Pradze wóz roboczy, powożony przez St. Pacuskiego, skutkiem nazbyt prędkiej jazdy przejechał Ruchłą Korzeniową.

Poniosła ona ciężkie obrażenia na całym ciele i w stanie bezprzytomnym odwiezioną została do szpitala.

= Wypadki.

W dniu wczorajszym na Marszałkowskiej Ita Michałowska w kłótni z Robertem Kroczyńskim, oblała go ukropem i mocno poparzyła mu twarz oraz obie ręce. — Na Dzikiej Hersz Milosik, zraniony został dyszlem wozu w głowę.

= Rolnictwo.

W gubernji kaliskiej rolnictwo stanowi główne zajęcie mieszkańców, dostarczając dwóm trzecim częściom ludności głównych środków bytu.

Z ogólnej liczby 1,888,059 morgów ziemi w gubernji, w r. z. 1,051,327 morgów zajętych było pod oziminy i ziemniaki.

Oprócz tego na 90,878 morgach znajdowały się buraki, trawy pastwne i warzywa; 263,968 morgów zajmowały łąki, pastwiska i wygony, a pozostałą przestrzeń ziemi 481,616 morgów pokrywały lasy i zarośla.

Z wysadzonych w r. z. na 228,425 morgach ziemniaków otrzymano 3,887,812 cztwerti, podczas gdy zboża z 822,902 morgów zebrano 3,382,835 cztwerti.

= Tragiczne wypadki.

Szczególny to zaiste zbieg okoliczności, aby w tej samej wiosce, w krótkich parogodzinnych odstępach czasu, zaszły trzy niezwykle zdarzenia.

We wsi Brażki za Wisłą, rano pojawił się wściekły pies, który pokąsał troje dzieci kolonisty Jana Posępnego.

Pomoc felezerska, zasadzająca się na wypaleniu ran, była dość spóźnioną i jest obawa o życie pokąsanych.

Mieszkańcy wioski nie zdążyli jeszcze ochłonąć z pierwszego wrażenia po fatalnym wypadku, kiedy znów rozchodzi się wiadomość o strasznej śmierci Wojciecha Kurzyńskiego, 25-letniego parobka, który ścinając drzewo w pobliskim lesie, został przywalony wysoką sosną.

Dwa te wypadki wstrząsnęły do żywego całą wioskę, lecz na tem nie koniec.

Okolo godziny 2-iej w nocy, miejscowy sołtys zostaje zbudzony wiadomością, że Łukasz i Marjanna Kurzyńscy, rodzice zabitego w południe parobka, mocno są chorzy i wzywają ratunku.

Posłano więc jednocześnie po księdza i po felezerę, który nie zdążył jeszcze powrócić do domu, siedział bowiem dość długo w Brażkach, niosąc pomoc pokąsanym przez psa wściekłego dzieciom kolonisty Posępnego.

Felczer, po zbadaniu stanu choroby Kurzyńskich, doszedł do wniosku, iż oboje są otruci.

Jakoż zeznali oni, iż wieczorem jedli grzyby, widocznie trujące.

—przerwał mu młody człowiek. — Jak Boga kocham mnie to martwi!

Pan Walkiewicz nie umiał delikatniej wyrażać swoich uczuć.

— Nie rób sobie z tego nic, mój przyjacielu — chory na to odrzekł. — W życiu trzeba umieć oswoić się z wszystkim, nawet ze śmiercią... Czuję ją dobrze, że godziny moje są już policzone... może jutro, za dwa, trzy dni najpóźniej, wszystko się skończy... Ale ani byś dał wiarę, mój drogi Zygmuncie, jak ciężko umierać ojcu, gdy bez opieki dzieci zostawia, a chociaż opatrność nie obdarzyła mnie liczną rodziną, przecie dręczy mnie okropnie ta myśl, że moją Malwinę zostawiam bez pomocy, bez opiekuna, samą jedną wśród złego świata... Ach! to jedno zartuwa mi ostatnie życia godziny!...

Chory przerwał i badawczo wpatrzył się w młodego człowieka. Pan Zygmunt stał, z oczami w dół spuszczone.

— Mój szlachetny przyjacielu — ciągnął chory po chwilowym spoczynku, którego potrzebował, by siłą nabrać — przebac mi, jeśli będę mówił z tobą całkiem otwarcie, ale sumienie nakazuje mi wszystko uczynić, by umrzeć spokojnie. Moja dobra Malwinica pokochała cię gorąco, a o ile sądzę, ty masz także dla niej trochę sympatii... Ześ się dotąd o nią nie oświadczył, wcale ci się nie dziwię, przeciwnie roztropność twoją wysoko cenię, w czasach bowiem tak ciężkich jak teraźniejsze, trzeba dmuchać na zimne i mężczyzna powinien wpięć w sobie, nim krok tak ważny w swoim życiu uczyni... Dziś, gdy umieram, drogi przyjacielu, muszę ci się przyznać, że całe moje mienie, ten oto dom,

Pomimo energicznych środków pomocy, Łukasz Kurzyński rano życie zakończył.

Zona jego, dzięki temu, iż mniej grzybów jadła, została ocalona.

Ostatni wypadek do reszty pognebił mieszkańców wioski.

Jak na jedną wieś, liczącą paręset dusz ludności, trzy takie zdarzenia należą do rzędu faktów istotnie rzadkich.

= Morderstwo i rabunek.

Donoszą nam z Pińska, że w nocy z dnia 3-go na 4-ty b. m. zamordowano i zrabowano niedawno przybyłego do tego miasta 19-letniego subjekta felezerskiego z Warszawy, Edwarda Żurowskiego.

Wracając od chorego o północy, Żurowski został napađnięty przez dwóch zbrodniarzy, z których jeden przebił go nożem, a drugi roztrzaskał głowę tępym narzędziem.

Rabusie zdarli ze swej ofiary zwierzęcą odzież i zabrali zegarek.

Na krzyk dwóch przypadkowych przechodniów rzucono się w pogoń za łotrami.

Jeden z nich, Wojciech Przesmycki, został ujęty, ale współnika wydać nie chce.

Żurowski na trzeci dzień zakończył życie w szpitalu; pozostałe po nim pieniądze w kwocie 30-tu rubli, skradł z pod poduszki umierającego ktoś, co mieniając się jego kuzynem, przyszedł go odwiedzić.

Domyślają się, że to był współnik mordercy.

WSKAZÓWKI PRAKTYCZNE.

Sposób nadawania srebrnego polysku przedmiotom ze stali lub żelaza.

Zdaje się, że niezupełnie dostatecznie zalecamy ostrożność, jakiej nieraz wymaga obchodzenie się z substancjami zjadliwymi, wchodzącymi w zakres tej lub owej wskazówki. W ogóle zalecamy czytelnikom baczną na siebie uwagę w tych wszystkich wypadkach, w których przychodzi używać proszków, lub płynów gryzących. Przedwyszystkiem baczyć na ręce i organa oddechowe, gdyż pierwsze są zazwyczaj zagrożone przez bezpośrednie dotknięcie się, drugie przez wdychanie szkodliwych emanacji, którym podlega wielka liczba ciał. Zrobiwszy tę uwagę, która i tutaj po części nie jest zbyt czną, przystępujemy do dzisiejszego zadania. Wlać do żelaznego garnka dwie lub trzy kwarty wody i na każdą kwartę takowej dosypać od półtora do dwóch łutów soli amoniakowej, oraz taką samą ilość niegaszonego wapna. Obydwa ciała potłuc uprzednio na proszek. Wstawić garnek na ogień; zawartość od czasu do czasu przemieszać. Po ośmiu lub dziesięciominutowym wrzeniu zmazać w niej przygotowane przedmioty. Żelazo powinno być uprzednio wygładzone pilnikiem, wypolerowane i rozgrzane na czerwono. Po ostygnięciu odpolerować powtórnie. Przedmiot przyjmuje odcień srebrny, dla oka bardzo przyjemny.

— Złożono w redakcji Kurjera warszawskiego:

Na wpisy dla niezamożnych uczniów.

M. M. rs. 3, J. R. rs. 1, S. R. rs. 5, Iza z Warszawy rs. 4, U. C. rs. 2.

Dla najbiedniejszych.

Figurski Franciszek rs. 5.

— Składa się rs. 3 na wpis dla niezamożnych uczniów, jako karę za poprawianie się przy grze w karty.

— Jakub Kamiński, ofcjalista kolejowy, składa dla biednego ucznia na wpis rs. 1, tytułem kary za nadużycie trunków.

— W rocznicę imienia Teresy T., składa się rs. 3 dla wydalonych z Prus.

— Składając rs. 1 dla biednych matek i ich dzieci, upra-

—przerwał mu młody człowiek. — Jak Boga kocham

trzydzieści sześć tysięcy, złożonych w banku hypotecznym, które krwawą pracą zaoszczędziłem, zostawiam mojej jedynaczce, mojej Malwinie... Przeczytaj Zygmuncie, przeczytaj!

To powiedziawszy, z nadzwyczajnym wysiłkiem sięgnął ręką pod poduszkę, zwał wyjął arkusz papieru w czworo złożony. Gdy go młodemu człowiekowi podawał, ten ręką się zasłonił, mówiąc:

— Wierzę, jak Boga kocham, wierzę.

— Wiara swoją drogą, mój przyjacielu, a rzeczywistość swoją... Proszę cię, weź i przeczytaj, bo chciałbym, aby między nami były *clara pecta*.

W ostatnich jego słowach taka brzmiała stanowczość, że p. Walkiewicz rad nie rad wziął papier i zaczął go czytać. Umierający powiedział świętą prawdę. Na przypadek swojej śmierci, robił córkę, pannę Malwinę Brzytwicką, jenerałną swoją spadkobierczynią. Ze trzydzieści sześć tysięcy guldenów było istotnie w banku złożonych, to potwierdził kwit depozytowy, przez bank wystawiony, a do testamentu dołączony. W miarę, jak pan Walkiewicz czytał, podnosił papier coraz wyżej, by nim od chorego całkiem się zasłonić, czuł bowiem w tej chwili, że na twarzy jego musiały malować się najżywsza radość, której widok byłby choremu przykrość sprawił. Wszak nikt nie chce, żeby z jego śmierci ludzie się cieszyli... Gdy skończył i testament z ciężkim westchnieniem, mając przytem oczy spuszczone, choremu oddał, ten podniósł się wyżej na poduszkach i wziął młodzieńca za rękę.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

